

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Mártzius' 1sőjén, 1825.

Nagy Britannia.

Mikor Angliában a' Parlamentum kinyitódik, nagy figyelemmel szokták olvasni a' Királyi Kinyitó Beszédet, 's azután a' nevezetesebb Orátoroknak külön-külön tárgyakról való Beszédjeiket. Legelső tárgy szokott mindenkor lenni a' Király Beszédjének felolvasatása után az, hogy ezen Beszédre milyen Megköszönő Írást, vagy rövidebben milyen Köszönetet kellessék a' Királyhoz vissza küldeni. Legelőbb is a' Ministeri részről szokott felállani egy erre különösen kirendeltetett Orátor, a' ki minden éles szollási tehetséggel jóvallja, hogy a' Királyi Kinyitó Beszédet legkisebb változtatás nélkül való helybehagyással kell megköszönni. — Az után fel-áll az úgy nevezett Oppozíciónak részéről valamely hasonló hatalmas tehetségű Orátor, 's ez minden féle kigondolható ellenvetések által iparkodik gyengíteni az előbbeni Orátornak Okoskodásait.

Ezen ellenkező Okoskodások így tartanak jó darabig, sokszor az éjszakák is ebben telnek, míg végre meghatároztatik, hogy minden változtatás nélkül meg kell köszönni a' Kinyitó Beszédet; mert hogy valamely változtatás tétetődne rajta, a' valószínűség ritkaság.

Most a' Parisban lévő Anglus Nagykövet Granville' ötse G o w e r Lewison Francis volt a' Ministeri részről, ki a' Parlamentum' kinyitására napján (Febr. 3-kán) a' helybehagyást jóvalló Beszédet tartotta. Utánna Thomson Londoni Se-

nátor állott-fel, mint az előbbinek segédje. Ezek mind ketten kezdetétől fogva végéig felvették a' Kinyitó Beszédet, 's annak minden pontjait magasztalva ajánlották a' helybehagyásra. Azután több mások következtek részint helybehagyók részint ellentmondók. Az ellentmondók között Brougham, a' helybehagyók között Minister Canning különböztették meg magokat, mint a' mostani időbeli legnagyobb Orátorok között magokat már régen esmeretessé tett emberek. Mindkétnek Beszédjéből közlünk némely kivonásokat: —

„Én (így beszélt Brougham) sok tekintetekben helybe hagyom a' Királyi Beszédet, de sok más tekintetekben ellent is kell annak mondanom. Helybehagyásaimon kezdem Beszédemet. Elsők a' miket helybe hagyok a' szabad kereskedésnek princípiumai, mellyekért én 's az én barátaim az 1817-dik esztendőől fogva folyvást tusakodtunk, 's a' melyeknek eme' félelmes szívű apró kalmárok' politikáján való győzedelmeskedését, gyönyörűséggel szemlélem, a' melly politikát mi mint a' Smith Ádámnak és a' Francia Financziái Gazdálkodóknak üres képzeletjeiket úgy irtunk-le. A' hajókázási Akta, Anglia boldogságának ezen oltalmazó bástyája eránt, 's a' Selyem-kereskedés eránt a' Ministerek által tavaly tétetett lépések, már csak eddig is legjobb gyümölcsöket termettek, és én reménlem, hogy Ministereink tovább is fognak ezen úton előfelé menni.

„A' mit nekik már most legközelebről tekintetbe kellene venniük, itéletem

szerént a' lenne, hogy a' boroktól, még pedig minden országi boroktól, mellyek hozzánk behozattatnak, fizettetődő vámot alább tegyék, a' mellyekre valamint szintén a' kavéra nézve is betélyesedett az a' mondás, hogy kétszer kettő gyakorta hármat se' teszen, melynek az az oka, hogy az emberek ezen italokból annál kevesebbet isznak és fogyasztanak-el, mennél nagyobb az azokra vetett adófizetés. Hanem ezen tárgyról majd akkor akarok többet beszélni, midőn a' mi Portugalliával való új kötésünk megváltatás végett ezen ház' elébe fog adatolni.

„A' mi az Amériki új Státusok eránt tett lépéseiket Ministereinknek illeti, örömmel szerencsét kívánok Ministereinknek azért, hogy ezen új Respublikákat végrezetre megesmerték, a' melly munkájok azonban nem fog tökéletes lenni addig, míg egyszersmint Haytinek függetlenségét is meg nem esmerik. A' Ministerek ezen cselekedet által Nagy Britannianak minden lakosait örömmel töltötték-be, 's ez által legnagyobb dicséreteket vontak magokra. Ennyivel is csudálkozhatunk tehát azon, hogy ezen liberalis érzést, a' mellyel illy meszzelévő Országok eránt lelkesítettek, Irlandiától, a' Monarkhiának ezen régi 's véle illy sok féle kötelek által öszszecsatoltatott részétől, megtagadták.

„Nem lehet tagadnunk azt, hogy a' Király' kabinetjében találtassanak, kik a' Catholikusok' ügyének igasságát megvallják, de én még is félek, hogy ezek soha segedelmet nem fognak találni, valamedig a' Ministerek között reájok nézve az a' meghasonlás fog uralkodni, hogy csak kettő is közülök a' Catholikusok' felszabadittatása eránt egymással egyet nem ért. Azt gondolják-e Ministereink, hogy azokat a' vég-határozású lépéseket, a' mellyek már szükségeseknek lenni megesmertettek, végnélkül továbbtörbb halaszthat-

ják? Hasonló halogatódzást szemléltünk fennállani a' Spanyol Amériki tartományoknak megesmerésére nézve is, mind addig, míg végrezetre egy Minister (Canning) következett, a' ki ezen ház és ezen nemzet által segítettven olly ferjsui szabad bátorsággal birt, hogy egy olly lépésnek tételét jóvallaná, 's jóvallását végre is hajtaná, mellyet annak előtte az ő Minister Collégái Jakobinusságnak lenni hirdettek. Attól félünk talám, hogy valamelyik Minister lemond a' Ministerségrül, ha ezen kinyilt szívúséggel való systemánk mellett tovább is megmaradunk? Nem könnyen fogja ezt egyik is cselekedni. Mire való tehát ez a' sok féle kifogás Irlandiára nézve? A' veszedelem szemünk előtt áll; elejit kell tehát vennünk.

„Az az ellen való egyik fő kifogás, hogy Irlandiára nézve valamilyen hatásos eszközhöz nyultunk volna, eddig örökké a' volt, hogy III-dik György Királynak személyes idegenkedése volt a' Catholikusok' felszabadittatásától. Most már nincs helye ezen okoskodásnak. Ki a' mostani Királynak magaviseletét kívált az ő Irlandiába tett útozásának alkalmatosságával szemlélhette, kétségbe nem hozhatja azt, hogy ő Felségének Irlandia eránt való politikája a' legfelvilágosodottabb princípiumokkal megegyez. Hanem nálunk az ő Felsége magános vélekedésének nincsen is semmi fontossága; itt a' Királyi cselekedetek a' Ministereknek cselekedeteik; a' thronustrol tartatni szokott Beszédek a' Ministereknek Beszédeik.

„De van ő Felségének egy más Országa, a' hol nem így folynak a' dolgok, 's a' hol a' Királynak a' Religiói szabadságról való magános vélekedése eránt semmi kétség nem forog-fenn, mint hogy ott ő Felsége nem a' Ministerek által, hanem mint Fejedelem, maga közvetlenül munkálódik. Ezen Ország Hannovera, 's az az Akta, melly a' Királynak a' Religiói

szabadságot illető gondolkodását nyilvánki-
mutatja, az a' Magyarázat, a' melyet IV-
dik György Király, mint Hannovera' Kirá-
lya, a' Német Szövetség' egyik Czikelyének
megvilágosítására nézve, a' múlt Decem-
berben kiadatott; s a' melyben illy ki-
fejezések fordulnak elé: — „

„A' különb-különb Keresztyéni Fele-
kezetek telyes egyenlőséggel birjanak a'
politikai és polgári jusokra nézve (tudni-
illik a' Német Szövetséghez tartozó Státu-
sokban) „Ezen Czikkelynek következésében
„tehát kihirdettetik, hogy az Uralkodó és
„csak a' Megszenvedett Religioi Feleke-
„zetek között való minden külömbség el-
„töröltetik.“ — Ez a' valóságos bölcses-
ség' beszédje! (Ez a' Brougham felkiáltá-
sa) — Továbbá ezen szók is a' Hannove-
rai Királyi proklamátzióban fordultak volt
elé: — „

„Minden Keresztyén Felekezeteknek
jussok van tehát a' magok isteni tisztelet-
jeknek szabad és akadályoztatás nélkül
való gyakorlására.“

„Ennél többet (igy folytatja Brougham
szavait) nem kívánunk. De hogyan eshe-
tik, hogy ezen princípiumok, melyek
Hannoverában illy bölcsen gyakorlásba vé-
tettek, Irlandiára telyességgel nem alkalmat-
oztatódnak? Ha a' Catholikus Egyesüle-
tek Irlandiában heves beszédekre és kicsa-
pongó jóvallásokra fokadtak, ki érdemi
ezért a' gyalázatot? ezen Egyesületek-é,
vagy pedig azok, kik a' Catholikusokat a'
véllék való rossz bánás által ennyire vitték?
Én azon Kabinéti Tanácsosainktól, kik a'
Catholikusok eránt hajlandósággal viseltet-
nek és a' kik Hannovera eránt ezen böl-
csebb systemát végre hajtották, azt kér-
dem, hogy miért nem cselekedték ugyan
azt Irlandiára nézve is, holott ezen tekin-
tetben is csak azok ellen kellett tusakod-
niok, kik ellen Hannoverára nézve tusa-
kodtak. Hát mitől félték Irlandiára
nézve; attól-é, hogy elékelő Személy, ta-

lám éppen a' Lord Cancellarius (Eldon)
leteszi a' Ministerséget? Gyáva félelem!
Nem találtunk mi még olly emberre, a' ki
illy csudát tudna tenni! Ezt feltenni a' Ne-
mes és Tudós Lordról annyi lenné, mint
az ő ingadozást nem esmerő állhatatossá-
gát rosszszül esmerni. A' Lord úr azt tart-
ja, hogy az Ország' szolgálatajja eránt vi-
seltető szeretetnek minden egyéb hajlandósá-
got meg kell előzni, és hogy mennél ma-
gasabb a' szolgálat, annál kevesebbé meg-
bocsátfiatható az arról való eltávozás. Am-
bár tíz versben mondja is a' Tudós Lord,
hogy ő lemond a' maga fényes hivataláról,
ha a' Catholikusok' felszabadittatása a' Ka-
binéiben meghatározatilik: még is minden-
kor számot tarthatunk mi ahoz, hogy ő,
csak hogy a' Közönséget a' maga szolgálat-
jával való becses megelegetési gyönyörű-
ségtől meg ne foszssa, a' maga hivatalát
még ezen esetben is meg fogja tartani.

„Hanem, hogy az Irlandiai Catholi-
kus egyesületekre ismét visszatérjünk,
meg kell jegyeznünk, hogy a' Királyi Ki-
nyitó Beszédben a' többes számban tétet-
dik emlékezet a' Társaságokról; ez olly
finumság, mely által azt akarják elhitetni
véllünk, hogy azon eszköz által, mel-
lyet elé akarnak venni, mind két Társa-
ságot akarják érdeklenni, tudniillik az Orá-
niai - emberek' Társaságát is, a' Catholikus'
Egyesületeket is. Azonban hagyja helybe
csak egyszer a' Parlamentum a' Ministe-
rek által jóvallatott eszközt, majd megfog-
juk látni, hogy a' Catholikus Egyesüle-
teken halálos csapás esik, a' más Fele-
kezet' Társaságai pedig csak nagyon gyen-
ge ütést fognak kapni. Én minden Társa-
ságokat ellenzek, kivált a' melyek politi-
kai és polgári tekintetekkel birnak: de azt
még is csakugyan meg kell vallanom, hogy
nékem nem látszanak a' Catholikus Egye-
sületek érdemeseknek lenni arra a' ke-
mény vádra, a' mely ő ellenek a' Kinyi-
tó Beszédben találtatilik. Kinyilatkoztatata

ugyan a' Nemes Lord azt, hogy nem czé-
lja a' Társaságokat megvetéssel illetni. De
valóban nem is csudálkozhatunk azon,
hogy a' Nemes Lord az Irlandiai Catholikusok'
Felekezetének legmegkülömböztet-
tett embereiből álló Gyülekezettel, 's ezen
elkelő személyekben hat millió emberekből
álló néppel, megvetőleg banni késcdel-
mezik.

„Kétségbe hozhatja-e valaki, hogy a'
Catholikus Egyesületeknek tagjaik nagy be-
folyású emberek légyenek; hogy őket Ir-
landiában az ő Felekezetekből valók, az
ő Hit-sorsosaik, mindnyájan egyenes szív-
vel kívánják elősegélleni; és hogy ők va-
lósággal az Irlandiai egész Catholikus Fe-
lekezetnek kívánságait és érzéseit fejezik-
ki? Igaz ugyan, hogy az Irlandiára nézve
kinevezetve lévő Királyi Prokurátor Plun-
kett úr jónak találta ezen Egyesületek'
egyik tagját (O-Connelt) azért, hogy a' be-
széd által lett felmelegedés közben vala-
melly-heves kifejezést talált volt a' száján
kiszalasztani (azt találta volt mondani,
hogy ők is találhatnak még egy Bolivárt)
Esküdtek' ítélszéké' clébe idéztette, ha-
nem a' 25 részrehajlásnélkül való szemé-
lyek, nem olly vélekedésben voltak, mint
a' K. Fő Prokurátor úr (nem bizonyosod-
dott O-Connelre a' vád)

„Tagadhatatlan dolog, hogy a' Catho-
likus Egyesületeknek némelly intézeteikkel
még a' tagok se' mind meglegedettek.
Ilyen példának okáért a' Rente nevezet
alatt felállított adomány. Azonban csak-
ugyan még ezen tagok is életjekkel hoz-
zásatolják magokat még az ilyen intéze-
tekhez is. Olly Egyesületeket, mellyek az
Irlandiai nép' kívánságait 's gondolkodá-
sát fejezik-ki, ezeknek képeket viselik,
Parlamentomi Akta által tamodni meg,
annyi lenne, mint a' népet magát megtámo-
dni. 'S hogyan kellene ezen Felekezetek
között elválasztó linéat vonni? Hogyan
kellene a' Catholikus Egyesületeket elnyom-

ni, 's más százakat, a' mellyeknek ha-
sonló intézeteik vagynak, fennállani en-
gedni? Más társaságok is tesznek gyűj-
teményeket, nem csak a' Catholikusok, 's
egyeb-czélokra is nem csak arra, hogy a'
Biblia' terjesztetődését gátolják. Mi lenne
ezen principiumok szerént a' Bibliatársá-
ságokból, a' mellyeknek jövedelmit eszten-
dönként 90—100 ezer font Sterlingekre te-
szik, a' melynek kiágazásai magokat az
egész Országra kiterjesztik. A' Bibliatársá-
ságnak zászlai alá sok nagy Sektálnak
's az Egyháznak is sok nagy vezérfejeit
találatnak. Legfőbb vezérfejek az Ország-
nak egyik Pairje, 's egyik tagja az a' Lord,
kivel nekem igen sokszor dolgom van.
Értém Gróf Liverpool Ministert (Erre
nagy hahótálás hallatott); a' másik tagját
meg se' kell említenem (Ez, Lord Bexley).
Más Egyesületek is találatnak még, mel-
lyeket, ha a' Catholikusoknak Egyesületeik
elnyomattatnak, hasonlóképpen el kellene
nyomni.

„Ilyen a' Britge-Streeti Egyesület, a'
melynek Hercege Wellington is alá-irt tag-
ja, 's a' melynek az a' plánuma, hogy az
ugy nevezett Libellusok (Csufolódások) Író-
jait üldözze. Ezen Társaságok ártalmasab-
bak, mint a' kérdés alatt lévő. Avvagy
talán csak azokat az Egyesületeket kellene
megbüntetnünk, mellyek a' népnek pana-
szairól szollanak? Mind ezek azt mutat-
ják, hogy melly nehéz legyen ezen tárgy-
ra nézve törvényeket hozni. Én könyi-
latkoztatom, hogy magamat azon Jovallat-
nak, melly által a' kívántatik, hogy az Ir-
landiai Catholikus Egyesületek elnyomat-
tassanak, telyes erőmmel ellene fogom
szegezni, mint egy olly igasságtalan esz-
köznek, melly által az Irlandusoknak szá-
veik Angliától elidegenítettnek, 's a' melly
által ezen két Országoknak egymástól le-
jendő elszakadása el fog hozattatni.

„Ezen Parlamentum már olly sokszor
megcsalta az Irlandusokat a' magok re

ménységben, hogy nékiük már semmi más gyámolok semmi más oltalmazójok nincsen, csak a' Catholikus Egyesületek. És ha Irlandia most csendesebben viseli magát, mint valaha viselte, e' bizonyly nem az Országlószék' munkája, hanem a' Cath. Egyesületek' iparkodásaiknak gyümölcse. Hát a' Ministerek, kik ezen Egyesületeket politikátlan cselekedeteik által, magok elevenítették-fel, 's éppen most, midőn ezek már illy mélyen meggyökereztek, el akarják-e törölni? Ha így, ök számollyanak illy vakmerő cselekedeteikért. Vagy pedig ha azt hiszik, hogy másképpen telességgel nem cselekedhetnek, így akkor, midőn a' Catholikus Egyesületeknek eltöröltetését Irlandiában ki mondják, egyszermind a' Közönség előtt azt is hirdessék-ki, hogy ök eltökélték magokat arra, hogy 6 millió Catholikusoknak Felszabadittatását végre akarják hajtani, hogy nékiük, ámbár későre, igasságot tegyenek. Egyedül csak ezen eszköz van hátra és ez legjobb is arra, hogy a' Catholikus Egyesületeknek egyszerre határ vettesselek elcjikbe. Gondolom, hogy ezen Intéscim által kötelességemet teljesíttem."

Ezzel leülvén Brougham, utánna Minister Canning beszéllett — hanem hogy tisztelt Olvasóinkat két illy hoszszú Beszédokkal ne fároszszuk, az utolsónak Beszédét jövő Pénteki levelünkben fogjuk közleni.

A' Dublini Catholikus Egyesület e' hónap' 9-dikén gyűlést tartván, arra mint hogy a' nép tudósíttatva vala, hogy mitsoda jóvallat 's mitsoda beszédek fordultak elé az Anglus Parlamentumban, rendkívül sok emberek jelentek-meg, kik között Irlandia' fő városának sok elékelő lakosai jelen voltak. Délutánni 3 óra tájban az Egyesület' Killcen nevű tagja a' gyűlésbe belépván az Előkülői helyet el-

foglalta, 's illy Beszédet intézett a' gyűléshez: —,

„Az Irlandiai Catholikusok' állapotjának még nem vólt a' Historiában egy nevezetesebb időszakasza, mint a' mostani. A' Parlamentum' utolsó ülésői alatt beadták vala ök mind két házakhoz az ö Felszabadittatásokat tárgyzató Kérelmeiket, 's még is most, midőn a' Biztos Lordok a' Kinyitó Beszédben az Országot úgy irták-le, mint a' melyben a' békesség, csendesség, és minden féle boldogság legvirágzóbb állapotban volnának, csakugyan híjába keresték ezen Beszédben a' Catholikusok ezen kifejezést: *Engedelm* (Concessio); sőt inkább olly határozását találták abban az Országlószéknek, hogy egy olly Számkivétési Jóvallatot akar meg erőssítettés végett a' Parlamentum' eloibe terjesztetni, melynek ereje szerint nem csak hogy az Irlandus Catholikusoknak, hanem a' Britannus szabadságnak is gyökereztől el kellene törölni, a' melly szabadságnak már különben is csak a' neve áll-fenn.

„Csakugyan örömrünkre szolgál nékünk az, hogy Protestáns atyánkfiait látjuk pártfogásunkra lépéseket tenni. Ezeknek segedelme és vállunk való egy kézre dolgozása nélkül mi semmi Felszabadulás nem remélhetünk, és nékünk nagyon vigyáznunk kell, hogy ellenkezőinknek színes csalfaságaik által olly lépésekre ne engedjük magunkat vétetni, a' mellyek bennünket a' mi jobb gondolkodású Protestáns polgártársainknak jó akaratjoltól megfoszthatnának. Kénszerítve kérlek beneteket nem „az Orániai-emberek eránt viseltető gyölölségre“ — hanem arra a' szeretetre, mellyel a' mi szent Religiónknak parancsolatja szerint minden embertársaitokhoz viseltetni tartoztok, a' ti Házatok eránt tartozó hajlandóságra, a' ti Öscitek eránt tartozó tisztelekre, a' ti Religiótok eránt való hűségre, mellyet sem

a' világi nyereség által való kecségtetés, sem a' büntetéstől való félelem meg nem gyengíthetnek, mind ezekre kérlek én benneket, arra, hogy magatokat azon néktek tulajdonos erővel, mely egy férjfiuhoz 's az alattvalói engedelmességhez illik, a' törvénynek vessétek alája." — Ezen szavakkal, szörnyű helybehagyó kiáltások és tapsolások között végezte Beszédét az Orátor.

Az után azon pénz-ajánlásokat olvasták-fel, mellyek azon hét alatt begyűltek, és a' mellyek közel 1000 fontra, vagy 10,000 forintra teltek. Lord Fitzwilliam is olly kívánságot nyilatkoztatott, hogy ötlet is írják-be az adakozók közzé. Hasonlót cselekedtek Lord French és Ponsonby urak.

Végezetre O-Connel állott-fel és e'képpen beszélt: —,

„A' szempillantat sűrgetve készlet bennünket, hogy azon veszedelemnek elhárítására, mely a' mi Egyesületeinket eloszlattatással 's a' Britanniai Constitúciónak talpköveit felfordítatással fenyegeti, elfordítatására nézve, határozásokat tegyünk. Akár micsoda resultatumaik lesznek azonközben az ezen tekintetben ellenünk intéztetett célzásoknak, mind ezek mellett mint utolsó és első, 's mint legszorgatóbb és szükségesebb eszközt úgy kell jóvállanunk, hogy a' törvénynek engedelmeskedjete. A' Parlamentum, öt sor írás által elnyomhatja a' mi Egyesületeinkét, de ha ezen eszköz minden néki megkívántató helybehagyásokat (Sanktziókat) megnyerend is, mi annak azon szempillantatban alája fogjuk adni magunkat. Azonközben valameddig csak az árnyéka meg lesz az azon lehetőségnek, hogy a' Törvényhozó Hatalmat ezen határozástól eltartóztathatjuk, kötelessége fog a' mi Egyesületeinknek lenni az, hogy ezen határozás ellen legnagyobb

alázatosság és minden előitéletől való elfoglaltatás nélkül protestáljunk.“

Az után meghatározta a' Dublini Egyesület, hogy ezen tárgyra nézve készítsenek Kérelmet a' Parlamentumhoz, 's küldjék Lord Donoughmoréhez, hogy nyujtsa-bé a' felső házhoz. — Sheil és O-Gorman azonközben ellene szegezték magokat ezen javallatnak, hogy Donnoughmore által adassák-be a' Kérelmet, azt mondván, hogy ezen Lord nem kedvezőleg szollott az Irlandiai Egyesületekről. Ezen ellenmondásból nagy villongás támadott, melynek a' lett kimenetele, hogy a' dolognak meghatározását Biztosság' elejébe bocsátották.

Londonban is fenn-áll az Irlandiai Cath. Egyesületek számára való pénz-gyűtemény: hanem a' Királyi Prokurátor Plunkett tanácslására megváltoztatták annak Rente (Interes) nevezetét, mint hogy ezen nevezettel tartozási értelem van öszsze kötve, 's már most csak Önként való Adomány nevezet alatt folytattatik a' Collekta.

B é c s.

A' Nápolyi Ujságlevelkekben így írtak Febr. 14-dikén: —,

„Tegnapelőtt Febr. 12-dikén, mint az Austriai Császár Ó Felsége születése' napján, az őrizeten itt felvő Austriai Cs. K. sergek délelőtti 10 órakor a' Chiaja nevű utzára hosszú sorban kiállván, 's az ezen utzában lévő della-Vittoria' templomában a' Felséges nap' meginnepeletésére nagy Mise mondatván, arra a' Sz. Ambrus haláadó éneke következett. Jelen voltak ezen fényes innepi ájtatosságon az itt lévő Cs. K. sergek' fő vezére Lovasság Generálisa Baró Frimont Antrodokói Herczeg, Cs. K. Rendkívül való Követ Generálmajor Gróf Fiquelmont, Rendkívül való Cs. K. Nagykövet Gróf Appo-

nyi, az itt lévő Austriai Cs. K. sergelmek minden Generálisai és sok elékelő Nápolyi és Idegen személyek. A' templomi ajtatosságoknak végződése után a' sergek a' Nápolyi Kormányozónak és Cs. K. Feldmarschal-Lieutenantnak Hessen-Homburg Ő Herczegségének vezérlése alatt a' templom előtt lévő piacon szép sorban elléptettek, illy rendel: — Generálmajor Gróf Haugwitz; a' Jurissich és Mistruzzi Granadíros Batalionjaikkal, a' Lillienberg Reg.jének két Batalionjaival 's egy Bottériával; 's a' Sándor Császár nevét viselő Reg.nek két Batalionjaival; — Cenerálmajor Soldenhofen; a' Deutschmeister R.jének két Bat.jaival 's egy Battériával, 's a' Meccsery Reg.jének két Bat.jaival; — Generálmajor Báró Brettschneider; a' Frimont Huszárjainak hat Svadronjaival.

„Az innepi pompát két fényes vendég-ség rekesztette-be, mellyek közzül egyiket Báró Frimont, a' másikat Gróf Fiquelmont Ő Exc.jok adták, 's a' mellyekre minden itt lévő Nagykövetek és Követek, sok elékelő Nápolyiak és Idegenek meghívattak. A' Vendégek közt voltak a' Mecklenburgi Herczeg 's Gróf Aponyi Ő Excellenziaja. A' Nápolyi Minister-Státustitolmokok is meghívattak, hanem a' meghalt Királyért való gyász miatt nem jelenhettek-meg.

„Az Austriai Császár Ő Felségétől mind Rendkívül való Cs. K. Nagy Követ a'-végre ide küldetett Gróf Aponyi Ő Excl.ja, hogy Királyunknál a' boldogult Iső Ferdinandus Király Ő Fge halála által okoztatott szomorkodást, 's az új Királynak thronusra lett lépéséhez való szereneskivánást kinyilatkoztassa, tegnap Febr. 13-kán közönséges pompával tartott audientzián végezte-el a' reá bízattatva volt kettős foglalatoságot, a' melly alkalmatossággal ideigmeddig lévő Külső-minister Gavallér Medici által mutatta-

tott-bé Király Ő Fgénél, 's által adta a' maga Felséges Monarkhájától vitt tulajdon kéz-írással való levelét, melyben Császár Ő Fge legnyájasabb kifejezésekkel bizonyossá teszi Király Ő Fgét a' magá eránta viseltető barátságáról és hajlandóságáról.

„Ugyan ezen napon mutatta-be Minister Gavallér Medici Herczeg Saragnát a' Királynál, az Ő Fge Mária Ludovika Austriai Fő Herczegaszszony 's Pármai Piaczentzai 's Guastallai Herczegaszszony fő Lovázmesterét; a' ki hasonlóképpen részint a' meghalt Királyért való szomorkodási, 's részint az a' mostani Király' thronusra lett lépéséhez való szerencse kívánási jelentéssel 's írással küldetett ide.

A' marhahusnak fontja Mártziusra meghagyatott 7 ezüst, vagy 17 1/2 B. b. krajtzaron.

Magyar Ország.

A' Király és Haza ismét egy hűséges alattvalót és derék pelgárt gyászol T. N. Po'sony Vármegye pedig a' maga soha el nem felejthető bölcs, valóságos atyai fündülattal ékeskedett Igazgatóját és Fő Ispányát, Erdődi Gróf Pálffy Leopold Ő Excellenziaját, Vöröskői Örököst, Cs. K. Rameráriust Valóságos Belső Státus Tanácsos, Cs. K. Generalist, a' Po'sonyi K. Vár' Örökös Kapitányát, 's az ugyan ezen nevű N. Vármegye' Örökös Fő Ispányát siratja keservesen, ki is tudógyuladást kapván a' lefolyt Februáriusnak 20-kán délelőtti 10 és egyfertály óraker a' maga tulajdon kívánsága szerént a' Szent Sakramentumokkal valóságos Keresztényi és belső szívbeli megtörődéssel élén, azon hónapnak 24-dikén reggeli 3 és fél óraker életének 61-dik esztendejében az

örökkévaló életre által költözött, 's 26-dikban innét fő rangjához illő pompával Malaczkára vitetett 's a' Familia temető-helyére bétététt.

Debreczenből Februárius' 20-diknapján 1825.

Ezen Hónap 2-dik napján vesztette el Nemes Szabad Debreczen Városa, a' maga Jeles Fő Bíróját; Néh. Tek. Nemes Vitézlett Vonza Böszörményi Pál Urat, életének 68-dik esztendejében. Eltemettése az egész Városnak nagy részvételével ment véghez ugyan azon Hónap 5-dik napján. Mind a' Katona Tiszt Urak, mind a' Tek. Districtualis Táblához tartozó, 'és más Uraságok, mind a' Tekintetes Nemes Tanács, mind a' Köz nép, sajnálja ezen kevés ideig volt kedves Fő-Bíráját, a' kia' Nagyokkal is, az alacsonyabbakkal is tudott társalkodni illendően, Hivatalában pedig fáradhatatlan volt testének régtől fogva tartott gyengélkedése mellet is. Halála előtt még 9 nappal a' Tanácsban jelen volt. Noha azután sebes lépésekkel fogyott ereje: még is elméjének teljes tsendességével várta jobbra fordulását vagy megoszlattatását, mint Bölts és Keresztyén Ember.

Maros-Vásárhelyről, Febr. 14-dikén. Felsőleges Királyunk' születése napját megelőző estve Nemes Maros Szék' nagyérdemű 's Hazájának és Királyának hosszas hív szolgálatjában megöszült Fő Király Birája' R. Sz. B. Gróf Széli Teleki Mihály Úr Ó Exclja fényesen megvilágosított szállására Ns Maros Szék' Praetorializ házához felgyülekezvén a' M. Királyi Tábla, a' Szék és a' Város Ns. Magistratusa, mind a' két renden lévő Papság, Katonaság, az itt lévő Uraságok és számos vendégek a' legfényesebb nemzeti öltözetben, a' fent-tisztelt Fő Király Biró Úr Ó Exclja szívreható érzékeny rövid be-

szédett tartott Felsőleges Királyunk', a' Királyné Ó Felsőge' és az egész Felsőleges Ausztriai Háznak hosszú életéért, virágzásáért, melyet egy szívvel szájjal háromszori Eljen-kiáltás és mozar durrogás váltott-fel. Ezt követte ugyan csak a' Fő Király Biró Úr Ó Excljánál egy igen vig vacsora mellyen a' Király és Királyné Ó Felsőgekt, a' Korona-Örökös', az egész Felsőleges Ausztriai Ház', 's egyenként az Ország minden nagyobb Dicasteriumi tagjainak egységelért a' fent-tisztelt Úr Ó Exclja poharat köszöntvén, Eljen-kiáltások között ittak. A' vig vacsorát viradüg tartó fényes bál végezte.

Ro'snyóról Februárius' 14-dikén 1825.

A' Ro'snyai Evangyelicum Nemzeti Gymnasium e' f. Oskolai esztendőben következő Tárgyakkal foglalatoskodik:

1. A' Rhetorico-Poetica Classisban T. T. Farkas András Gymnasium Rectora, elő adja hetenként a' Hit Tudományt 2 óra alatt; a' Rhetorikát 4 óra alatt, melyhez kapcsolja Cicero Beszédjeinek, és Cic. de Oratore munkájának magyarázatját; az Ars poëtikát három óra alatt, ehez is szinte Horatius és Virgilius magyarázatját kapcsolja; a' Természeti Tudomány elővonásait két óra alatt; és az Anthropologiának első részét a' Zomathologiát, egy óra alatt, mind deák nyelven. Mindezekon kívül egy órát hetenként, a' Deák Stitusban való gyakorlásra, és Declamatiókra fordítja, oly formán, hogy az Oskolában, csupán a' munkákra való tárgyak jegyeztettnek ki, annak vizsgálása, az otthoni órákra marad. Kinek munkája meg-lehetősszen ki dolgoztatott, közönségesen declamáltatik a' Classisban. Ezen jegyzés szerint a' Magyar Stibusban és Declamatiókban való gyakorlások is megynek véghez, Professor Mispál Gergely ügyel.

ügyellése alatt, a' ki azon felüezen Classisban, mostan, elő adja honnyi nyelven a' Régi föld leírását egy óra alatt; a' Közönséges Közép és Újabb Időbéli Historiát, három óra alatt; és a' Magyar nyelv Theoriját, Magyar Kornelius magyarázatját hozzá kapcsolva, egy óráig.

Mind ezeken kívül Széter Jósef Theológiának Candidatusa, és a' Czékus Úrfiak nevelője, két óra alatt a' Rómiaiak és a' Görögök Archaeológiájából Stanislaidesz Compendiuma szerint tart leczkéket hetenként.

2. A' Syntactica-Prosodiaca Classisban. T. T. Mispál Gergely Professor tanítja a' Hit Tudományt deák nyelven két óra alatt; A' Természeti Historia két országát, u. m. az Ásványok, és a' Plánták országát, a' vagy a' Mineralogiát és Botanicát három óra alatt honnyi nyelven; úgy szinte a' Közönséges Földleírást három óra alatt; a' Közönséges História elővonásait két óra alatt; az Arithmetikai Gyakorlásokat két óra alatt; a' Stilusban, Declamatiókban, és a' Szépírás mesteriségében való gyakorlásokra két óra alatt fel-vigyáz; a' Magyar Grammatikát egy óra alatt magyarázza. Ugyan ebben a' Classisban Farkas András Rector elő adja két óra alatt a' Syntaxist hozzá foglalván a' Deák Cornelius, Phaedrus, és Cicero leveleinek magyarázatját; annakutánna két óra alatt a' Periodologiát a' nevezett Auctorok magyarázatjával; és a' Prosodiát egy óra alatt, melyhez Ovidius Tristium könyvét kapcsolja, és a' Deák Stilusban való gyakorlásokra és Deklamatiókra fel-vigyáz.

Különös órákon, azoknak kedvéért, kik a' Görög nyelvet meg esmérni kívánják, hetenként két óra alatt tanítja azt T. T. Braxatorisz Lajos, a' Sz. Báró két ifjú Prónaiak nevelője.

3. A' Grammatica és a' Donatisták Classisa Tudós Baska Jósef Professor gondviselése alatt, azon tudományokkal foglalatkozik, mellyek a' Systhémában ezen Classisra ki vagynak rendelve.

Népessége az egész Gymnásiumnak ez:

A' Rhetorico Poëtica Classis számlál	108
a' Syntactico-Prosodiaca	73
a' Grammatica Donatistákkal az Elementaris Classis	104
	96
Öszvessen	381

Ezek között, a' három főbb Classisokban vagynak:

Idegenek	192)	285
Ró'snyaiak	93)	
Nemesek	115	
Nemtelenek	168	
Szabad Bárók	2	
Öszvessen	285	

Az Alumneumban e. f. esztendőben 70 szegényebb sorsú Ifjak tápláltattnak kik közzül 27 fizetők, a' többek ingyen kapják eledeleket.

A' Mu'sikában több Tanító mesterek adnak órákat, a' Rajzolás mesteriséget pedig mindenheten négy óra alatt Tanítja Schenovitz Fridrich Pensionatus Cs. Kir. Fő Hadnagy.

Mispál Gergely.
Distr. Professor.

E r d é l y.

Károly Fejérvár Februárius' 15-dikán 1825.

Valamint a' szélesen ki terjedő Austriai Monarchiának minden főbb városaiban, úgy szintén ezen Nemes Erdély Országunk régi fejedelmi lakó Fő városában, Királyi városunkban, határtalanul szerett Uralkodó Fejedelmünk születése nap-

ja, a' közönséges öröm Napja volt. Ezen nagy Nap fel költét 28 ágyú lövések jelentették, 14 vár fokaira ki szegzett hatfontos ágyúkból, melyek a' városi mo'sár ágyúk által viszánoztattak; hasonlóképpen ágyú lövések és nagy Harangozás volt a' jel az ide való, régi Monumentumairol híres nagy Chatedralis templomban való öszve folyásnak, a' Te Deumra, melyet Hazánk' sok érdemekkel koszorúzott Papi nestora Nagy Praepost Dulciniai Püspök Nagyságos Fank István Úr Nagy innepi adsistentiával tartott: az oltartól a' Templom ajtajáig két spallér hadi pattantyusság ki vont kardal, és gyalogság segyverrel volt fel állítva, kívül a' Templom ajtaján egy Compánia H. Virtemberg adta az illő salvékat, mind annyiszor a' vár foki ágyúk, és a' piatzi mo'sár ágyúk viszonozásával. Ezen Nagy solemnitásra, meg jelent az egész Papság innepi öltözetbe, leg főbb galába az egész Katonai Status, minden Katonai hivatalok, a' Tekt. Ns. Tanáts, Esküdt Polgárság, várbéli Judicatus, vezéreltetvén mind energiájára, mind Talentumaira nézve esmeretes, különös érdemekkel diszes fő Birája, Miskólezi Tekintetes Katona Dánffy Jó'sef Úr által, a' ki templom előtt a' Tanáts háznak egy rövid de fontos Ciceroi ékesen szollással készült oratioval buzgon szeretett Fejedelmünkhöz való jobbágyi hívségre alatt valóit buzdította, és ezen Nap nagy czéljat meg magyarázta: jelen voltak továbbá a' K. pénzverő ház Tisztyei, és a' Püspöki Tisztség, az több Civilis hivatalokkal, és az egész városi és várbéli publicum, egyesítvén könyörgéseket, a' Mindenható tronussa előtt ezen nagy Fejedelmünk boszszas életeért. Templom után várunknak, Geniire nézve, és a' Cs. K. szolgálatban fáradhatatlan voltára az egész K. armádnál esmeretes Comandánsa Treimfeldi Nagyságos Generalis Lenk Úr fogadta el a' szokott gratulációkat,

minden Katonai és Civilis hivataloktól in Corpore. Ugyan a' Tisztelt Generalis Úr Császarjához való igaz hívségből egy pompás nagy asztalt is adott 50 személyekre, melyre a' Katona hivatalok' főbb tisztyein kívül városunk' Erdemes Fő Birája, egy Senátorral, a' K. Pénzverő ház Tisztyei között ketten, a' Püspöki Tisztség részéről kettő és a' K. Posta-Mester Úr meghíva voltak. Tizenkét óraker az ágyúk ujra megszollaltak, és hasonlóképpen ágyú lövések adták a' jelt az asztalhoz való ülésre. Az egész irásokat tisztelt gazda Generalis Úr, tette a' Császár Eő Felségéért és az egész Császári házért, az Erdély Comendirozójáért, a' harmadikat a' több versben tisztelt Cs. Fő Biro Úr a' Nagy Erdemű Comandáns Generalis Lenk Úr Eő Nagyságáért ágyúk és mo'sarak duragási közt: ivott továbbá, a' sokszor tisztelt Generalis Úr Országunk Praecesséért, Erdélyünk Püspökéért, a' Fő Kints Tar Mesteréért Eő Exljokéért, és a' K. Pénzverő házért, Méltgos Püspök Fank Úrért és a' Méltgos Káptalanéért a' H. Virtembergi Tisztli Karéért, Városunk érdemes Fő Birájáért, és a' Nemes Tanátsért, továbbá minden jelenlévő Katonai és Civilis hivatalokéért. A' Papi Státust tisztelt Nagyságos Püspök Fank Úr vendégelte meg 26 személyes asztallal. Ezen dicső Nap lementét ujra ágyú és mo'sár ágyú ropogások jelentették és este a' Ns. Fő Biro Úr ügyes elrendeléséből a' Város és Vár illumináltatott: midőn a' szivek hegyelmes Fejedelmek eránt való hívségbe, és örömbe vetélkedtek. Mind ezen sok solemnitásokat egy fényes nobel Bál rekesztette-bé, melyet Uralkodónk iránt való buzgó tiszteletből, már sok versbe tisztelt Fő Biro, Miskólezi Ts. Katona Dánffy Jó'sef Úr maga adott, és a' melyre mind a' Katonai Státus, mind Civilis, Camera-lis hivatalok disze mind két Nemen meghíva voltak, és mintegy 120-ra a' legna-

gyobb galába fényes öltözetben megjelentek, a' Bal kezdetit mo'sár ágyú lövések jelentették, az éjféli ratsora alatt ivott a' Nagy Erdemű gazda, a' Felsőges Nagy Fejedelemért, a' Felsőges Nagy Fejedelemszönyért, az egész Császári Fejedelmi házáért, Országunk elfelejthetetlen Püspökéért, mostani Primás Hercege Rudnai Sándorért, Országunk Praesesséért B. Jósika, Hazánk Püspökéért B. Szepesi Ignácz, Hazánk Kints Tár Mesteréért, Gróf Nemes Ádám Eő Exelentiájokért, Nagyságos Püspök Fank Úrért, és az egész Méltos Káptalanért, Várunk díszes érdemű Comandánsáért Nagy Treimfeldi Lenk Generalis Úrért, a' Katonai, és Civilis hivatalokért, a' Hertzeg Virtembergi Tiszti Karért, a' leg nagyobb vívát kiáltások között melyet a' gazda Tisztelt Fő Bíró Úr és Uri familiája egésségéért való vívát kiáltás és ital viszározott. —

Különös emlékezőst érdemel még, hogy széles kiterjedésű tudományairól az egész birodalomban híres nagy érdemekkel tündöklő, Országunk Püspöke B. Négyesi Szesi Ignácz Úr Eő Exlja Eő Felsőge iránt való forró tiszteletből és a' K. Katonasághoz való különös hajlandósághoz valamint Instelláltatása első esztendejétől minden elő forduló Császár születése napján, ugy most is, Strása-mesteren kezdve az egész Katonai Statusnak főnként mintegy 1,200 személynek egy font húst, és fél kupa bort adani parantsolt, és hogy városunk tiszteletre méltó Fő Bírája a' mult esztendői ezen ditső Napot is egy nagy ebéddel celebralta. — Éltesse a' Mindenható alatt valóitól határtalanul szeretett Nagyfejedelmet, és az egész Császári Nagy házat, éltesse az igaz hív jobbakat.

L O T T É R I A J E L E N T É S.

A' Praschno-Augezdi Lottéria hasznainak feles megszaporodásáról.

A' Bonnet de Bayard Bécsi Nagykereskedő-háza jelenti, hogy Ó Felsőges engedelmet nyert arra, hogy az igazgatására bízott Praschno-Augezdi Lottériának, a' melynek Sorsvonása megmásolhatatlanul az 1825-dik esztendő Aprilisének 16-dik napjára marad határoztatva, különben is feles hasznait, még 2,285 új pénz-nyerő sorsokkal az ezen célra határoztatott 24,820 Bécsi becsű forint summával szaporithassa, a' nélkül, hogy magát a' Sorsoknak már fennálló számát, a' 115,000-ret, nevelné, mellyszerént háta' nyerőszámok már most 5,215 helyett mindégütt 7,500-ra tétetnek.

Ezen Lottéria' kijáadásának új hasznaiból származó elsőbbségei, a' vissza-lépesről való ezen lemondás után, e' következőkben állanak:

a) Hogy a' valóságos eladásra határoztatott Sorsoknak kicsiny száma mellett is, mellyek között egy-egy közönségesen 10 forintért adatik, csakugyan még is Ót különböztetle jó nagyságú Reálítások találatnak.

b) Hogy ezen Reálításokon kívül a' nyerő sorsoknak ezen megszaporittatása által, már most 6,897 pénz és 600 ezüst nyercék állanak-fenn mint mellesleg valók, mellyek között két, ugymint egy 15,000 és egy 8,000 forintosok találatnak.

c) Hogy ezen Lotteriában 600 darab jó nagy becsű, úgy mint 150, 75, 50, 40, 30 latot nyomó ezüst jutalmak találtnak, mellyek által magat ez minden mások felett megkülömbözteti.

d) Hogy ámbár a' Nyerő Sorsok' száma jóformán, úgymint 2,285-tel neveltetett, a' melly Sorsokhoz 24,820 Bécsi becsű forintok köttettek, még is semmi más új Sorsok nem járultak ide, végezetre —

e) Hogy ezen egész Lottériai-játék' teljes végrehajtására, mint hogy már most a' Sors-húzás 1825-ben Aprilis' 16-dikára változhatatlanul meghatározott, csak 6 hónapok' s néhány napok kivántattak, mint hogy ha szintén Aug. 1-ső napjáról dátáltattak is a' Sors-czédulák, csak October' 1-sőjétől fogva adattak-lá, és így a' Játék csak ezen naptól fogva kezdődött-el.

Általnézés minden Nyerő sorsoknak.

1400 Pénz-Nyerősors	- - - - -	301484 f. V. Cz.
175 Elő-nyerősors, ezüstben, nyom 2464 és 8/16 latot	- - - - -	
175 Utó-nyerősors, ezüstben, nyom 2464 és 8/16 latot	- - - - -	
4000 Külön-nyerősors Kék szabad czédulával	- - - - -	43670 f. V. Cz.
1500 Külön-nyerősors Veres szabad czédulával	- - - - -	15000 f. V. Cz.
250 Külön-nyerősors, ezüstben, illy szabad czédulával 2451 lat	- - - - -	
7500 Nyerősors ezüstben	- - - - - 7560 lat	560154 f. V. Cz.

A' ki tíz Sorsot vásárol a' tizenegyediket ingyen kapja.

Egy Sorsnak árra 10 f. V. Cz.

Császár és Király Ő Felsege ezen három egyesített jószágok', úgy mint Csehországban Prasno Augezd', Vorarlbergben a' Mittelweyersburgi Kartonfabrika', s Bécs Gumpendorfnevű külső városában a' 151 számú Háza' tulajdonosainak, melly jószágok az itt lévő Nagy kereskedőház Bonnet de Bayard' kormányozása alatt Lotteria által kijázdódnak, kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a' pénznyerő sorsok' számát, még 2,285-tel nevelhesse, de úgy hogy a' sorsok' előbbeni számát általjában teljesen megtartsa. Most hát már 6,900 pénznyerő sorsok lesznek, a' mellyekkel mind együtt 560,154 B. b. forintot nyernek a' szerencsés jádzóok, a' hova járulnak még 600 ezüst edényeket nyerő sorsok, melly edények mind együtt 7,560 lótot nyomnak. Ennyi ezüst jutalmak még egy Lotteriában se' fordultak elé illy nagy számmal, s ennek e' szerént különös elsőégi megkülömböztetésére szolgálnak, s a' melynek egyéb elsőégi hasznai már mindenek előtt tudva vagynak, és semmi további megenlítésre nincsen szükségek. A' sorsvonás megmásolhatatlanul ez esztendő Aprilisének 16-kára van határozatva.

Egy Sorsnak árra 10 f. V. Cz.